

A TANULÓK EGYENETLEN LETERHELTSÉGÉNEK VIZSGÁLATA

Szatmáryné Mészáros Ibolya és Szabóné Diós Edit

Tisza Lajos Könnyűipari Szakközépiskola, Szeged

Kulcsszavak: dokumentumelemzés, tanulói leterheltség

A Szegeden működő Tisza Lajos Könnyűipari Szakközépiskola közel 550 tanulójának képzését 52 pedagógus látja el. A tanulók részéről felmerült, hogy a tanév folyamán nagyon egyenetlen a terhelésük. Nehezményezték, hogy az írásbeli számonkérések, témazáró dolgozatok 2–3 hetente sűrűbben fordulnak elő, esetleg egy napra több is esik, míg vannak hetek, melyek alatt a lustábbak lazíthatnak. A félévzárás és tanévzárás előtt mindenből van dolgozat, még ha van elég osztályzat, akkor is. A diákok véleménye a témában mindenképpen indokoltá tette, hogy a tanévből eltelt 30 hetet elemzésnek vessük alá.

Célunk annak vizsgálata volt, hogy meggyőződjünk a következőkről: (1) Fennáll-e a diákok által felvetett probléma? (2) Ha igen, milyen mértékű (hány osztályt érint)? (3) Köthető-e valamilyen tényezőhöz a jelenség? Az iskola dokumentumai közül az osztálynaplókba gyűjtöttünk adatokat. Minden osztálynapló minden napját olyan számmal jellemeztük, ahány tanóra tartalma témazáró dolgozat, vagy számonkérés volt. A napok így 1, 2, 3 illetve 4-es kódot kaphattak. Az így kapott adatsort elemeztük az alábbiak szerint: (1) a terhelés időbeni eloszlása heti bontásban évfolyamonként; (2) a különböző terhelésű (1–4 dolgozatírásos) napok gyakorisága évfolyamonként és osztályonként.

A vizsgálat azt mutatta, hogy a tanulók terhelése valóban nem egyenletes. Minden évfolyamon megfigyelhettük a témazáró dolgozatok körülbelül 3–4 hetes ismétlődéséből származó emelkedett terhelést. A legnagyobb értékeket a 9. évfolyamon kaptuk, itt 15 számonkérő óra is eshetett egy hétre. Ezen az évfolyamon 17 tantárgyat tanulnak a tanulók, kis óraszám-ban. A félév zárása a tanév 18. hetében van, így minden évfolyamon a 16–17. hétre esik a legtöbb dolgozat. Minden évfolyamra jellemző volt, hogy lehetőség szerint egy napra kettő-nél több írásbeli számonkérés ritkán esett.

Az osztályonkénti vizsgálat során kiderült, hogy csak abban az osztályban írtak három dolgozatot egy napon a tanulók, ahol az órarendjükben a heti egyórás tantárgyak ugyanarra a napra estek. Megállapíthattuk, hogy az azonos évfolyamra járó tanulóknál a dolgozatok számának összege közel azonos volt. Ugyanakkor találtunk olyan esetet is, ahol azonos évfolyamon ugyanolyan tanmenetek mellett az egyik osztály 31, míg a másik 41 dolgozatot írt. A tanárokon is múlik, hogyan alakul a diákok terhelése.

Az adatelemzés nyomán több fejlesztés is született iskolánkban. A 9. és 10. évfolyamon a heti egyórás természettudományos tantárgyakat modulrendszerben tanítjuk (félév alatt heti 2 óra). Az órarend készítésénél figyelembe vesszük, hogy a kis óraszámú tanított tárgyak ne essenek a hét ugyanazon napjára. A tanmenetek elkészítésénél lehetőség szerint ügyelünk arra, hogy a számonkérések periódusa különböző legyen. A vizsgálat arra is felhívta a figyelmet, hogy erősíteni kell az azonos osztályban tanító tanárok közötti együttműködést.